Újabb Goldmark-kéziratok a Zeneműtárban

2012/08/30

J. LÖWY, k. k. Hofphotograph
WIEN 1888.

[1]A Nemzeti Kulturális Alap Értékmentő Pulszky Programjától [2] kapott támogatásnak köszönhetően újabb különleges dokumentumokkal gazdagodik az Országos Széchényi Könyvtár Zeneműtárának [3] világszerte egyedülálló Goldmark-gyűjteménye.

A keszthelyi születésű Goldmark Károly (1830–1915) ugyan bécsi zeneszerzőként vált világhíressé, szülőföldjéhez azonban élete végéig szoros szálak fűzték. A Hegedűverseny, a Sakuntala-nyitány és a 19. század utolsó évtizedeinek legsikeresebb operái között számon tartott Sába királynője szerzőjének pályáját természetesen a magyar zeneértők is különös érdeklődéssel követték, s a zeneszerző halálát követően hagyatékát leányától, Minnától a magyar állam vásárolta meg.

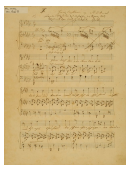

[4]A Goldmark gyakorlatilag teljes életművének szerzői kéziratait magába foglaló, nemzetközileg egyedülálló gyűjtemény kezdetben a Zeneakadémia ún. „Goldmark-szobájában” került kiállításra, 1978 óta azonban az Országos Széchényi Könyvtár Zeneműtárában kutatható a hagyaték. Jóllehet a most megvásárolt dokumentumok pontos történetét nem ismerjük, a közöttük található számos, közvetlenül Goldmark személyéhez kapcsolódó kézirat egyértelműen arról tanúskodik, hogy az új beszerzéssel egy eredetileg a szerzői hagyaték szerves részét képező, attól ismeretlen okból elszakadt részgyűjteménynek sikerült végre „hazatalálnia” eredeti forrásához.

A mostani gyarapodás legfontosabb tudományos

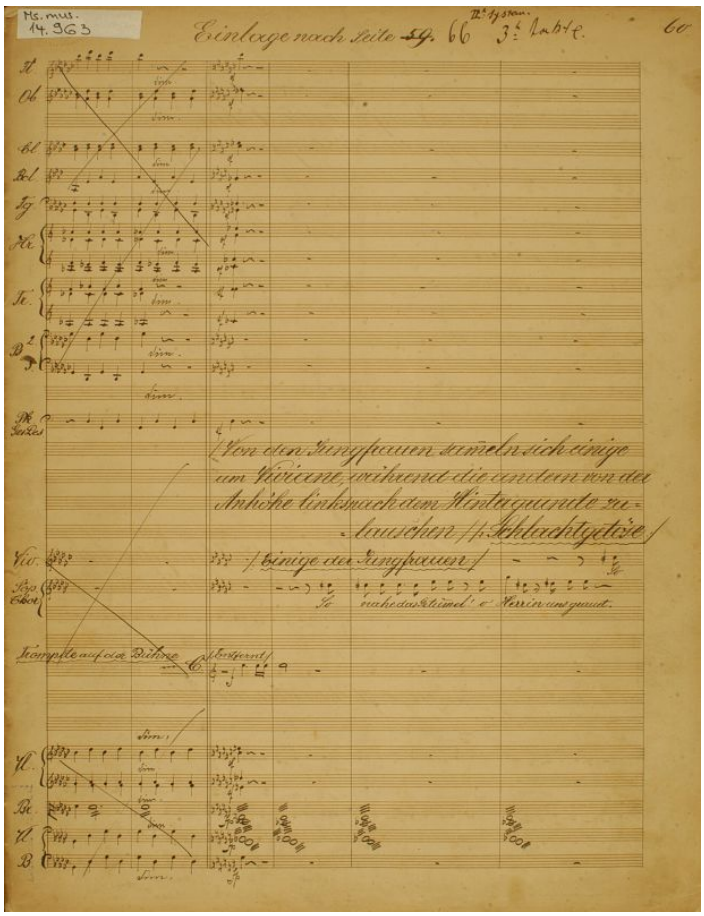

[5]hozadéka több fontos kottakézirat felbukkanása, amelyek Goldmark néhány fontos kompozíciójának keletkezéstörténetébe engednek bepillantást. Így például előkerült egy eddig teljesen ismeretlen Goldmark-kompozíció is: Friedrich Rückert Irrlichter című dalának megzenésítése.

A kutatók számára azonban legalább ennyire fontos a zeneszerző második operája, a Merlin alternatív változata, amelyben Goldmark a nyomtatásban megjelent formából ismertnél hatásosabbra próbálta alakítani a finálét. Jóllehet e partitúrarészlet csupán másolatban maradt ránk, Goldmark saját kezű bejegyzései bizonyítják, hogy a változtatások az ő szándékát tükrözik.

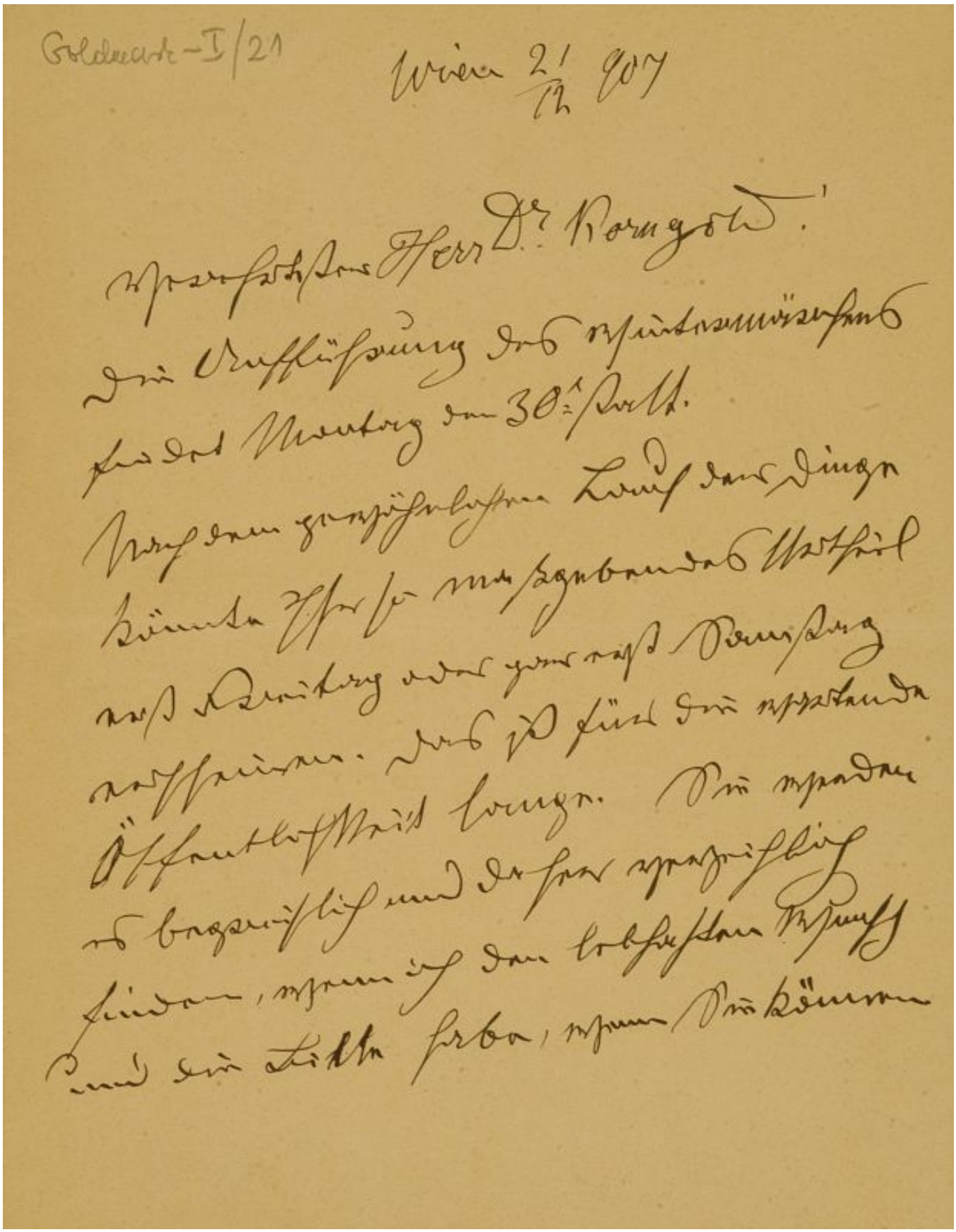

Goldmark-I/21

Wien 21/12 907

Verehrtester Herr Dr. Korngold!

Die Aufführung des Wintermärchens findet Montag den 30. statt.

Nach dem geschäftlichen Lauf der Dinge könnte Ihre Besprechung erst Mittwoch oder gar erst Donnerstag erscheinen. Das ist für die Sache öffentlichkeit lange. Wie wenn es begreiflich und der Sache förderlich finden, wenn ich den lebhaften Wunsch und die Bitte hätte, wenn Sie können

[6]A kottákon kívül azonban sok egyéb izgalmas dokumentum is akad a most a Zeneműtárba került hagyatékrészben. Utóbbiak közül természetesen a zeneszerző saját tollvonásait őrzők a legfontosabbak, köztük az a Julius Korngoldnak címzett levél, amelyben Goldmark arra próbálja rábírni a korabeli Bécs befolyásos zenekritikusát, hogy a Téli rege című operája bemutatójáról írott beszámolóját a szokásosnál hamarabb publikálja, nyilván a rosszmájú ellenzők elhallgattatása

végett.

Valódi kuriózum emellett az a két levél is, amelyeket a

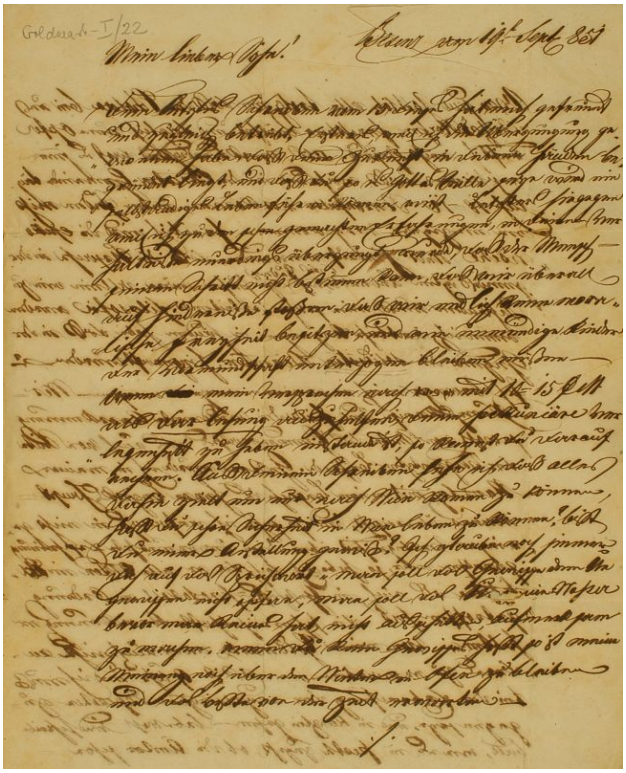

[7]zeneszerző édesapja, Rubin Goldmark intézett fiához. Különösen megható az a tintamarás folytán igen nehezen olvasható, 1851-ben fogalmazott levél, melyben az apa féltő gonddal próbálja eligazítani az élet dolgaiban az alig 20 esztendős, de immár a maga útját járó Károlyt.

A gyűjteményben ezen kívül jó néhány Goldmarknak címzett hivatalos levél, illetve részére kiállított okirat szerepel. Ezek közül illusztrációnak talán elegendő a zeneszerző legjelentősebb kitüntetésével, a Lipót-renddel kapcsolatos dokumentumokat említenünk: a magyar nyelvű adományozólevelet báró Wlassics Gyula szignózta.

Goldmark – II/14/1

A magyar királyi vallás és közoktatásügyi minisztertől

3492.eln. szám

Ő császári és apostoli királyi Felsége f.évi október hó 5-én kelt legfelsőbb elhatározásával Nagyságodnak a zenészet és zenei irodalom terén kifejtett kiváló működése elismeréseül a Lipótrend lovagkeresztjét díjmentesen legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.-

Midőn a rendjelt az illető értesitvénynyel és alapszabályokkal együtt Nagyságodnak idezártan tisztelettel megküldöm, van szerencsém egyuttal Nagyságodnak e királyi kegy ezen legmagasabb nyilvánulása alkalmából legjobb szerencsekivánataimat kifejezni.

A szintén idezárt téritvényt azon felkéréssel küldöm meg Nagyságodnak, hogy azt szabályszerűen aláirva hozzám mielőbb terjesszse fel.

Budapest,1896.október hó 16.

Wlassics

Nagyságos

G o l d m a r k K á r o l y úrnak

Budapesten.

[8]
Mindez természetesen csupán ízelítő a Zeneműtár új Goldmark-forrásaiból, amelyek immár a korábbi Goldmark-gyűjtemény dokumentumaival együtt kutathatók az Országos Széchényi Könyvtárban. A közeljövőben megkezdődhet a most megvásárolt hagyatékrész tudományos feltárása is, s reményeink szerint a 2015-ös Goldmark-centenárium alkalmából könyvtárunk kiállítás formájában mutathatja majd be immár a korábbiaknál is teljesebb Goldmark-gyűjteményét a nagyközönségnek.
2012/08/30 - 10:33

Forrás webcím: https://oszk.hu/hirek/goldmark-karoly-hagyatek

Hivatkozások:
[1] https://oszk.hu/sites/default/files/Goldmark_portre-2.jpg
[2] http://www2.nka.hu/pages/nyilvanossag/hirlevel/hirlevel2011/10/muzeumi_m111014.html
[3] http://www.oszk.hu/zenemuvek
[4] https://oszk.hu/sites/default/files/Goldmark-Msmus_14965.jpg
[5] https://oszk.hu/sites/default/files/Goldmark-Msmus_14963.jpg
[6] https://oszk.hu/sites/default/files/Goldmark_I_21.jpg
[7] https://oszk.hu/sites/default/files/Goldmark_I_22.jpg
[8] https://oszk.hu/sites/default/files/Goldmark_II_14_1.jpg
[9] https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek
[10] https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek-cimlapon